

Gedragprotocol

o.b.s. het Slingertouw
2017

Inhoudsopgave;

1. Inleiding
2. Stappenplan ongewenst gedrag
 - 2.1 preventief; wat doet de school om gewenst gedrag duidelijk te maken?
 - 2.2 curatief; welke acties neemt de school als er sprake is van ongewenst gedrag?
3. Specifiek handelen bij pestgedrag
 - 3.1 het gepeste kind
 - 3.2 de pester
 - 3.3 de middengroep (meelopers)
 - 3.4 de ouders
4. Cyberpesten
 - 4.1 omschrijving cyberpesten
 - 4.2 aanpak cyberpesten
5. Social media protocol onderwijzend personeel
 - 5.1 social media, een omschrijving
 - 5.2 richtlijnen gebruik social media
 - 5.3 verantwoordelijkheid

1.Inleiding

Het team van o.b.s. het Slingertouw heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kinderen. Dat kan alleen als dat leer-en ontwikkelingsklimaat veilig is voor kinderen, leerkrachten en ouders en een ieder zich op zijn gemak voelt. In dat klimaat spelen kinderen, leerkrachten en ouders ieder hun eigen rol. Veilig wil zeggen dat je erop kunt vertrouwen dat je elkaar de ruimte geeft om te zijn wie je bent zodat iedereen zich op zijn gemak voelt.

Om dat welbevinden van een ieder te bereiken, besteden we extra zorg aan de omgang tussen de kinderen onderling en hun relatie met de leerkracht. Hierbij gebruiken we de methode "Goed gedaan", een methode sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast is een aantal groepen gestart met "happy coach, de gelukkige klas", wat dient als integratief kinderen leren hoe ze met elkaar om kunnen gaan, zodat iedereen zich veilig voelt. Omdat de ontwikkeling van kinderen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van school en ouders, zullen we deze hier ook bij betrekken. We signaleren met behulp van de digitale methode Zien! binnen Parnassys.

Als leerkracht proberen we rekening te houden met de eigen-aardigheden en de achtergrond van de kinderen. We houden rekening met de ontwikkelingsmogelijkheden van de kinderen. Die kenmerken van een kind mogen echter de ander niet tot last zijn. We stellen dus grenzen aan de ruimte die de kinderen krijgen. Grensoverschrijdend gedrag (en dus ook pestgedrag) wordt niet getolereerd.

Daarnaast verwachten we van de kinderen dat ze de leerkrachten respecteren en op de juiste manier benaderen. Ook leerkrachten moeten zich veilig voelen op school. Dat betekent dat we niet accepteren dat het gevoel van veiligheid bij de leerkracht bedreigd wordt door gedrag van kinderen.

Ditzelfde geldt voor ouders. Leerkrachten respecteren de mening en visie van de ouders maar op school bepalen leerkrachten het klimaat. We accepteren niet dat ouders het veiligheidsgevoel van kinderen, leerkrachten en andere ouders verminderen.

Bovenstaande uitgangspunten zijn uitgewerkt in een stappenplan. Hierin staan de verschillende stappen die we nemen om ongewenst gedrag van kinderen duidelijk te maken (preventief). Ook staan in dit stappenplan de acties die we nemen als er sprake is van ongewenst gedrag van kinderen (curatief).

Omdat we pestgedrag zien als zeer ernstig en dit absoluut niet accepteren, beschrijven we specifiek ons handelen bij pestgedrag.

2. Stappenplan ongewenst gedrag

Belangrijk;

Ouders kunnen ten alle tijden contact opnemen met leerkracht en/of directie. Bij externe incidenten kan de school besluiten om verschillende stappen in het stappenplan over te slaan.

2.1 Preventief (wat doet de school om gewenst gedrag duidelijk te maken?)

- Aan het begin van het schooljaar werken we in de groep aan groepsvorming. Afspraken en omgangsregels worden besproken en in spelvorm aangeboden. Deze worden in de klas duidelijk beschreven en voor iedereen zichtbaar gemaakt. Hierbij wordt besproken op welke manier we met elkaar omgaan. Voor de leerkracht is het van belang om duidelijk te hebben op welke manier we de kinderen bij de les betrekken, hen aanmoedigen, helpen, corrigeren en het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken. Ook de manier waarop we rekening houden met verschillen tussen kinderen en de manier waarop we het werken in de groep organiseren wordt belicht.
- Methodegebruik sociaal-emotionele ontwikkeling;
 - Voor groep 1 tot en met 8 de methode “Goed Gedaan”
 - Voor groep 3 tot en met 8 SUMO kaarten en het Kinderkwaliteitspel
 - Voor groep 6 en 6/7 “happy coach, de gelukkige klas”. Het project is in deze groepen gestart met de intentie dat het met deze groepen meegroeit naar groep 8. Als het succesvol is, beraden we ons of het schoolbreed kansen kan bieden.

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we daar stap voor stap verbeteringen in aanbrengen, werken we ook aan veiligheid. Inmiddels zijn er veel zaken gepland en gestructureerd. Er is een basis aanwezig waarop verder gebouwd moet worden.

2.2 Curatief (welke acties neemt de school als er sprake is van ongewenst gedrag?)

Stap 1

Leerkracht-leerling(en)

- Bij ongewenst gedrag wordt een leerling door de/een leerkracht aangesproken en op de afspraak gewezen. Op het aanspreken dient met respect te worden gereageerd.
- Bij herhaaldelijke of zwaardere vorm van ongewenst gedrag (waaronder pestgedrag), kan een strafmaatregel worden genomen (bijvoorbeeld nablijven, uitsluiten van activiteiten, opdracht o.i.d.). De leerkracht gaat hierna in gesprek met de betrokken leerling(en). De leerkracht registreert het incident in het journaal van de leerling (Parnassys).
- Bij ongewenst gedrag waardoor het onderwijsleerproces wordt verstoord, kan een leerling voor een time-out bij een collega worden geplaatst. De leerkracht registreert het incident, informeert ouders en intern begeleider.

Dit alles wordt gecommuniceerd met ouders, waarbij aangegeven wordt wat er van de leerkracht verwacht mag worden.

Stap 2

Leerkracht, ouders, leerling en eventueel intern begeleider

Bij onvoldoende resultaat worden de ouders intensiever bij het probleem betrokken door de leerkracht. Hierbij wordt de ondersteuning van de ouders verwacht onder het mom van 'samen de verantwoordelijkheid dragen'. Bij specifiek pestgedrag worden ook de gepeste leerling en zijn ouders erbij betrokken. De leerkracht informeert alle betrokken ouders, er worden gezamenlijke afspraken gemaakt en vastgelegd. Ouders krijgen een verslag van deze afspraken. De leerkracht registreert de incidenten en afspraken en legt deze vast in het journaal (Parnassys) van leerlingen die erbij betrokken zijn en stelt de ouders op de hoogte.

Stap 3

Leerkracht, ouders, leerling, intern begeleider en/of directeur

Bij onvoldoende resultaat wordt de intern begeleider en/of de directeur (intensiever) bij het probleem betrokken door de leerkracht of de ouders. Er wordt duidelijk gemaakt dat er bij herhaald ongewenst gedrag zwaardere maatregelen zullen worden getroffen. In dit gesprek proberen school en ouders met elkaar tot een gezamenlijke oplossing te komen. Bij specifiek pestgedrag worden ook de gepeste leerling en zijn ouders erbij betrokken. Er worden gezamenlijke afspraken gemaakt en vastgelegd. Ouders krijgen een verslag van deze afspraken. De leerkracht registreert de incidenten en afspraken en legt deze vast in het journaal (Parnassys) van leerlingen die erbij betrokken zijn.

Stap 4

Intern begeleider, directeur en bestuur

Bij voortdurend ongewenst gedrag kan de directie overgaan tot een time-out voor maximaal 2 dagen. Hierover zal overleg plaatsvinden met de leerplichtambtenaar. Een verslag van de time-out zal worden vastgelegd in Parnassys.

Mocht er daarna geen verbetering te zien zijn, kan er worden overgegaan tot een schorsing en/of verwijdering van de school. Bij verwijdering worden bestuur, inspectie en de leerplichtambtenaar ingelicht.

Het bestuur van de school neemt in uiterste instantie een besluit, nadat de betrokken ouders en de leerkracht gehoord zijn. Het definitieve besluit wordt daarna schriftelijk aan de ouders medegedeeld. De ouders hebben dan zes weken de tijd om bezwaar aan te tekenen bij het bestuur. Als de ouders hiervan gebruik maken, moeten ze opnieuw worden gehoord, waarna het bestuur een beslissing neemt over het bezwaarschrift. Eventueel kunnen de ouders daarna beroep aantekenen bij de rechtbank. Een verwijdering kan pas definitief ingaan als de school ook kan aantonen dat er minimaal gedurende 8 weken is gezocht naar een andere school voor de leerling.

3. Specifiek handelen bij pestgedrag

Hiervoor hebben we de procedure bij ongewenst gedrag beschreven. Ook bij pestgedrag wordt deze procedure gevolgd. Omdat we pestgedrag echter als een bijzondere vorm van ongewenst gedrag zien en dit absoluut niet accepteren in de school, beschrijven we hieronder specifiek ons handelen bij dit gedrag.

In de aanpak van het pesten richten we ons op de verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten; het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten (de middengroep) en de leerkrachten. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. Hij zal duidelijk en helder moeten maken dat dit ongewenste gedrag absoluut niet geaccepteerd wordt.

Als een kind pestproblemen signaleert of ervaart en het niet aan de eigen leerkracht durft te vertellen, moet het gestimuleerd worden om het aan een andere volwassen persoon te vertellen. Deze koppelt het vervolgens terug aan betreffende leerkracht alsmede de directeur en/of de intern begeleider. De leerkracht biedt in eerste instantie bescherming aan de gepeste leerling, spreekt duidelijk met de pester en zijn ouders en richt zich vervolgens tot de middengroep en de meelopers. Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat het gehele team alert kan reageren. Als pestgedrag zich voordoet, ruimt de leerkracht tijd in om dit bespreekbaar te maken in de groep.

3.1 Het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. We steunen het kind en ondernemen de volgende activiteiten;

- Gesprekken met een vertrouwenspersoon (gekozen door de leerling), deze luistert en neemt het probleem serieus.
- Samen met het kind wordt gewerkt aan oplossingen (bijvoorbeeld door inzetten van Kids skills, waarbij vaardigheden worden aangeleerd hoe het kind zelf sterker in zijn schoenen kan staan). Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen, waarbij het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig; zowel het

signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen. Het kind kan gebruik maken van een verwerkingsschriftje of een werkboekje, behorende bij Kids skills. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument voor leerling en leerkracht.

- Zo nodig zorgt de leerkracht, samen met de intern begeleider dat het kind deskundige hulp kan krijgen (via ouders), bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining. Eventueel wordt groepsbreed het programma 'Rots en water' ingezet.

3.2 De pester

In een gesprek met de pester zal duidelijk worden aangegeven dat pestgedrag niet geaccepteerd wordt op school en welke (straf)maatregelen er eventueel zullen volgen. De leerkracht kan ook besluiten om een opdracht te koppelen aan het pestgedrag, bijvoorbeeld een werkstuk over pesten maken en deze presenteren aan de groep. Samen met het kind wordt gewerkt aan oplossingen. Ook hier is het van belang om naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. De pester heeft blijkbaar moeite om op een wenselijk manier met andere kinderen om te gaan. De leerkracht zal daarom hulp bieden die kan bestaan uit de volgende activiteiten;

- Achterhalen wat de reden is van het pestgedrag?
 - weinig aandacht van ouders
 - lichamelijke bestraffing door de ouders
 - ouders corrigeren agressief gedrag niet
 - zelf gepest zijn
 - reactie op bepaalde smaak-, geur- of kleurstoffen
 - slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen
 - blootstelling aan geweld op tv of in computerspellen
- Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt, te vergroten. Kan met behulp van een rollenspel.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties met anderen te onderhouden
 - Het kind helpen om zich aan afspraken te houden
 - Zo nodig zorgt de leerkracht, samen met de intern begeleider dat het kind deskundige hulp kan krijgen (via ouders), bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

3.3 De middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. De leerkracht activeert de groep om **samen** tot een oplossing te komen. We doen dit door met de kinderen te praten over pesten en hun eigen rol daarbij. We overleggen over mogelijke oplossingen en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben de kinderen die pesten minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht maar ook door de ouders.

3.4 De ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten, nemen we serieus. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters zullen volgens het protocol op de hoogte worden gesteld van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend

gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft. De ouders van de middengroep moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden dat school openstaat voor dit soort meldingen. Ouders kunnen hun kinderen vertellen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten, dat hun kind zeker niet mee moet pesten maar stelling moeten nemen. Als zij dat niet durven, moet het kind altijd zijn ouders of de leerkracht informeren. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon inschakelen. Deze maakt melding bij de klachtencommissie die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert.

4. Cyberpesten

4.1 Omschrijving cyberpesten

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Het gebeurt vaak buiten de school. Het ruziën en pesten gaat op school door. Het is een groeiend probleem. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak in samenwerking met de ouders.

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten: anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mail bom. Schrikbarend is te weten dat 20% van de leerlingen te maken heeft met cyberpesten. Niet al deze vormen zul je vinden op de basisschool maar toch is het van belang te weten waarin cyberpesten kan ontaarden. De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's als MSN, of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouw-groepen is dit in ieder geval aan de orde.

4.2 Aanpak cyberpesten

Wij kiezen voor een curatieve aanpak; signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij onderstaand stappenplan;

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

- Gesprek met de gepeste leerling. Het is van belang dat de leerkracht:
 - deze leerling en diens klacht serieus neemt.
 - de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
 - zich probeert in te leven in de leerling.
 - geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
 - de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
 - door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

(Opsporen van de dader(s); Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

- Gesprek met de dader(s)
Hierbij is het van belang:

- in te gaan op wat er gaande is.
- door te vragen.
- goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat wel het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Wij moeten er dus voor zorgen dat er een goed pestbeleid is en dat leerkrachten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Wij bespreken dit in het team en met de directeur.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.
- De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar bijvoorbeeld: Het gratis telefoonnummer 0800-5010 (voorheen de onderwijstelefoon).

- www.pestweb.nl. Zij kunnen antwoord geven op vragen van ouders/verzorgers. Zij zijn ook per telefoon te bereiken: 0800 2828280

5. Social Media Protocol Onderwijzend personeel

5.1 Social media, een omschrijving

Social Media zijn niet meer weg te denken in onze maatschappij en dus ook niet bij iedereen die betrokken is bij scholen. Social media kunnen een goede bijdrage leveren aan de professionaliteit van onderwijspersoneel en de kwaliteit van het onderwijs. Uitgangspunt is dat professionals zelf weten hoe zij hiermee verstandig omgaan. Het digitale gedrag op social media wijkt niet af van het real life gedrag binnen de school. Toch zijn er in scholen verschillen in kennis en ervaringen met, en meer of minder enthousiasme over social media. Het protocol Social Media voor onderwijzend personeel heeft als doel de dialoog over het gebruik ervan op gang te brengen en een handreiking te bieden voor meer duidelijkheid in het grijze gebied tussen binnen- en buitenschools mediagebruik.

Onder social media wordt verstaan: Twitter, Facebook, LinkedIn en Youtube en de wat minder bekende varianten daarop.

5.2 Richtlijnen gebruik social media

1. De leerkrachten van het Slingertouw delen kennis en andere waardevolle informatie.
2. Bij onderwijs onderwerpen maken de leerkrachten duidelijk of zij op persoonlijke titel of namens het Slingertouw publiceren.
3. De leerkrachten van het Slingertouw publiceren geen vertrouwelijke informatie op social media.
4. De leerkracht gaat niet in discussie met een leerling of ouder op social media.
5. De leerkrachten van het Slingertouw zijn persoonlijk verantwoordelijk voor wat zij publiceren.
6. De leerkrachten van het Slingertouw weten dat publicaties op social media altijd vindbaar zijn.
7. Het Slingertouw zorgt ook digitaal voor een veilig klimaat en communiceert met leerkrachten, leerlingen en ouders hoe zij dit doen.
8. Het Slingertouw legt vast welke maatregelen zij neemt bij digitale overtredingen van leerkrachten, leerlingen en ouders en communiceert dit met deze doelgroepen.

5.3 Verantwoordelijkheid

Hoofdregel: het gedrag van leraren op Facebook, Youtube en Twitter wijkt niet af van wat in de klas of op school gebruikelijk is. Het Slingertouw heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om de veiligheid van leerkrachten en leerlingen. Dat begint met duidelijke en gecommuniceerde normen en waarden en de handhaving daarvan, ook digitaal. Scholen moeten zich niet laten verrassen door incidenten. Wij zorgen voor duidelijke regels over: welke mediadragers zijn in de klas en op school toegestaan? Ben je als school betrokken in het grijze gebied tussen privé en school? Wanneer schakel je ouders in, en wanneer politie? Welke sancties hanteer je bij welke overtreding? Hoe ga je om met slachtoffers en hoe met pers? Communiceer de regels en afspraken duidelijk met de leerkrachten, leerlingen en ouders.